

DOI 10.31558/2307-2318.2022.1.11**УДК: 339.542****JEL: F01, F10, F13, F43, O 52****Ружинський О.В.,**

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Донецький національний університет імені Василя Стуса
0000-0001-5787-8103

o.ruzhynskas@donnu.edu.ua

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В роботі проведено аналіз сучасного стану зовнішньої торгівлі Європейського Союзу, визначено, що для ЄС зовнішня торгівля є одним із найпотужніших інструментів розвитку. Вона виступає драйвером економічного процвітання та конкурентоспроможності Європи, активізує внутрішній ринок та підкреслює силу зовнішньої політики. Але у відповідь на нові внутрішні та зовнішні виклики і в контексті нової моделі сталого розвитку, яку визначено Європейською зеленою угодою та Європейською цифровою стратегією, ЄС потребує трансформації стратегії торговельної політики. Надано аналіз динаміки та географічної структури зовнішньої торгівлі ЄС, визначено основні тренди її подальшого розвитку. З метою забезпечення конкурентоспроможного Європейського Союзу в контексті сучасних цифрових та зелених трансформацій, в умовах постпандемічного відновлення економіки, ЄС потребує використання всіх торговельних інструментів для підтримки інтересів та політичних цілей ЄС. Це вимагає використання сильних сторін під час взаємодії з партнерами. Забезпечити це можливо шляхом впровадження такої нової парадигми європейської зовнішньоторговельної політики як відкрита стратегічна автономія, яка поєднує здатність країни діяти автономно, покладатися на власні ресурси у ключових стратегічних сферах та співпрацювати з партнерами, коли це необхідно у тих обсягах, які не ставлять країну у критичну залежність від партнерів.

Ключові слова: зовнішньоторговельна політика, Європейський Союз, цифрова трансформація, відновлення, конкуренція, економічне зростання.

Рис. - 2, Літ. - 16

Ruzhynskas O.

Postgraduate student, International Economic Relations' Department
Donetsk National University named after Vasil' Stus
0000-0001-5787-8103, o.ruzhynskas@donnu.edu.ua

TRANSFORMATION OF THE EU FOREIGN TRADE POLICY IN MODERN CONDITIONS

The paper analyzes the current state of the European Union's foreign trade. It is determined that for the EU foreign trade is one of the most powerful development tools. It is the driver of Europe's economic prosperity and competitiveness, it activates the domestic

market and underlines the strength of foreign policy. But in response to new internal and external challenges and in the context of the new sustainable development model defined by the European Green Deal and the European Digital Strategy, the EU needs to transform its trade policy strategy. An analysis of the dynamics and geographical structure of the EU foreign trade is presented, the main trends of further development are identified. In order to ensure a competitive European Union in the context of modern digital and green transformations, in the context of a post-pandemic economic recovery, the EU needs to use all trade tools to support the interests and political goals of the EU. This requires using strengths when interacting with partners. This can be achieved through the introduction of such a new paradigm of European foreign trade policy as open strategic autonomy. It combines the country's ability to act autonomously, rely on its own resources in key strategic areas and cooperate with partners when necessary and in volumes that do not make the country critically depending from partners.

Key words: foreign trade policy, European Union, digital transformation, recovery, competition, economic growth.

Fig. - 2, Ref. - 16

Активізація міжнародної конкуренції та поглиблення міжнародного поділу праці зумовлюють необхідність ефективного залучення національних економік у глобальні торговельні потоки. В зазначених умовах традиційна парадигма зовнішньоторговельної політики держави, що зазвичай охоплює лише стандартний інструментарій регулювання експортних та імпорتنих операцій, не відповідає геополітичним вимогам країн. Особливо актуальним це питання є для розвинених країн світу, оскільки конкуренція за лідерські позиції на світовій арені висока. Додатково вимагають змін зовнішньоторговельної політики цифрові трансформації та перехід до сталого розвитку.

Постановка проблеми. Для Європейського Союзу, зовнішня торгівля є одним із найпотужніших інструментів розвитку. Вона виступає драйвером економічного процвітання та конкурентоспроможності Європи, активізує внутрішній ринок та підкреслює силу зовнішньої політики. Завдяки відкритості європейського торговельного режиму, ЄС є найбільшим у світі торговцем сільськогосподарськими та промисловими товарами та послугами, займає перше місце за експортом та імпортом міжнародних інвестицій. Завдяки узгодженій зовнішньоторговельній політиці країн-учасниць, ЄС виступає єдиним гравцем на світовій арені, що також додає ваги в глобальному економічному просторі. Глобальні трансформації економічного простору характеризуються значною глибиною та швидкістю. Для того, щоб відповідати цим сучасним викликами, зовнішньоторговельна політика країни має бути гнучкою та актуальною та підтримувати геополітичні інтереси країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню національних особливостей зовнішньоторговельної політики країн, її принципів функціонування і завдань присвячені роботи провідних вітчизняних економістів, зокрема В. Андрійчука [1], А. Мазаракі [2], О. Мелих [3], Т. Осташко [4], О. Шниркова [5] та ін. Безпосередньо питаннями трансформації напрямів та заходів зовнішньоторговельної політики Європейського Союзу у сучасних умовах присвячено праці таких зарубіжних вчених як М. Акгул (M. Akguc) [6], Дж Гютон та К. Мартін (Dzh.Hyuton, K. Martin) [7], Г. Греві (G. Grevi) [8], С. Енгхель (S. Anghel) [9] та інших, переважно, європейських вчених.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є визначення напрямів трансформації зовнішньоторговельної політики ЄС в сучасних умовах. Об'єктом дослідження є процес трансформації зовнішньоторговельної політики ЄС. Предметом

дослідження є драйвери формування зовнішньоторговельної політики ЄС в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. У відповідь на нові внутрішні та зовнішні виклики і в контексті нової моделі сталого розвитку, яку визначено Європейською зеленою угодою та Європейською цифровою стратегією, ЄС потребує нової стратегії торговельної політики. Вона має сприяти досягненню цілей внутрішньої та зовнішньої політики в контексті зобов'язань щодо повної реалізації Цілей сталого розвитку ООН. Нова торгова політика має відігравати роль у відновленні після пандемії COVID-19, а також у зелених та цифрових трансформаціях економіки та у напрямку побудови більш стійкої та конкурентоспроможної Європи у світі.

Розробка відповідної торговельної політики для Європейського Союзу означає брати до уваги останні політичні, економічні, технологічні, екологічні та соціальні зрушення та глобальні тенденції, що впливають із них [10].

Базовими принципами функціонування ЄС є внутрішня та зовнішня відкритість. З одного боку, це об'єднання – найбільший експортер та імпортер товарів і послуг у всьому світі. Якщо порівнювати найбільші економіки світу, у ЄС на торгівлю припадає більша частка ВВП. За підсумками 2019 р., експорт ЄС забезпечував 35 млн. робочих місць у ЄС, у порівнянні з 20 млн. у 2000 р. [11] Економіка ЄС в рівній мірі залежить від імпорту, забезпечуючи доступ до важливої сировини та інших ресурсів. 60% імпорту ЄС фактично використовується для виробництва товарів ЄС, а збільшена відкритість ЄС для імпорту з 1995 р. збільшила його дохід приблизно на 550 млрд. євро і відповідно збільшується частка зовнішньої торгівлі у ВВП Європейського Союзу (рис. 1) [12].

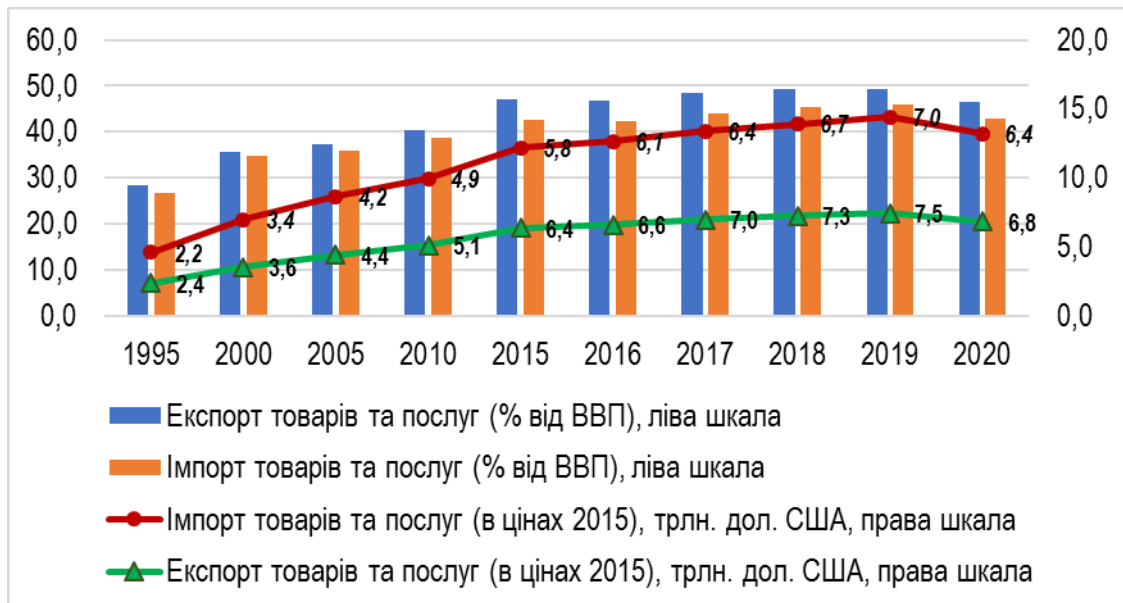

Рисунок 1 – Динаміка зовнішньої торгівлі ЄС та її частка від ВВП, трлн. дол. США та %, 1995-2020 рр.

Джерело: Світовий банк

ЄС також є основним місцем призначення для експорту з країн з низьким рівнем доходів, зокрема з Африки, і з країн-сусідів ЄС, що сприяє розвитку та економічному зростанню в усьому світі. Очікується, що, як і після останньої економічної та фінансової кризи, після економічного спаду COVID-19, торгівля матиме вирішальне значення для стійкого відновлення економіки ЄС.

ЄС веде зовнішньоторговельну політику в умовах нового багатопольного глобального порядку, що відзначається зростанням напруженості між основними гравцями. З одного боку, ЄС має заохочувати підходи до зниження напруженості та шукати рішення для співпраці в нових умовах, з іншого – має забезпечити себе інструментами, щоб у разі потреби діяти в більш ворожому міжнародному середовищі.

Трансатлантичні відносини є найбільшим економічно значущим партнерством у світі, яке базується на спільних інтересах і цінностях [13]. Нова адміністрація США відкриває можливості співпраці над реформуванням СОТ, у тому числі шляхом посилення спроможності подолати викривлення конкуренції та зробити внесок у глобальний сталий розвиток. Це також відкриває нові перспективи для тісної співпраці щодо зеленої та цифрової трансформації обох економік. Тому ЄС надаватиме пріоритет зміцненню свого партнерства зі США.

Торговельні та інвестиційні відносини ЄС з Китаєм є важливими для обох країн [14]. Зовнішньоторговельна політика ЄС базується на поєднанні активної взаємодії як у двосторонніх відносинах, так і в контексті багатосторонніх домовленостей. Проте, ЄС також паралельно розвиває та впроваджує інструменти, необхідні для захисту основних європейських цінностей. Розбудова економічних відносин з Китаєм є пріоритетом торговельної політики ЄС. Для забезпечення цього, Китай бере на себе додаткові зобов'язання в міжнародній торгівлі. З боку ЄС для відновлення балансу двосторонніх торговельних відносин, ведеться робота по нівелюванню негативних побічних ефектів, спричинених державно-капіталістичною економічною системою Китаю. Частиною цих зусиль є нещодавнє політичне завершення переговорів щодо Всеосяжної угоди про інвестиції (Comprehensive Agreement on Investment). Подальша робота з ратифікації вимагатиме чіткої співпраці обох сторін з питань ефективної реалізації угоди, розширення доступу до ринку, зобов'язань щодо рівних умов та сталого розвитку.

З ширшої стратегічної точки зору, для ЄС важливо зміцнювати відносини з країнами в Європі та навколо неї, а також поглибити взаємодію з африканським континентом і африканськими державами. Між двома континентами існують численні культурні, економічні та політичні зв'язки. Стабільність і процвітання в Африці мають вирішальне значення для стабільності та процвітання ЄС, і їх потрібно підтримувати більш тісною економічною інтеграцією двох континентів, що стимулює зелена і цифрова трансформація.

Сучасний стан зовнішньої торгівлі Європейського Союзу характеризується стабільною динамікою по основним партнерам (рис.2). Активно збільшується частка Китаю: в імпорті з 15,4% у 2011 р. до 22,4% у 2020 р., в експорті з 7,8% до 10,5% відповідно. Таким чином, за підсумками 2020 р. за імпортом КНР став найбільшим партнером ЄС, у той час США залишаються найбільшим партнером по експорту. Частка США у зовнішній торгівлі ЄС: імпорт зріс з 9,3% у 2011 р. до 11,8% у 2020 р, експорт зріс з 13,7% до 18,3% відповідно. Наочним є зменшення частки Російської Федерації: в імпорті ЄС з 11,6% у 2011 р. до 5,5% у 2020 р., у експорті: з 6,4% до 4,1% відповідно. Частка Африканських країн та європейських країн-не членів ЄС залишається стабільною.

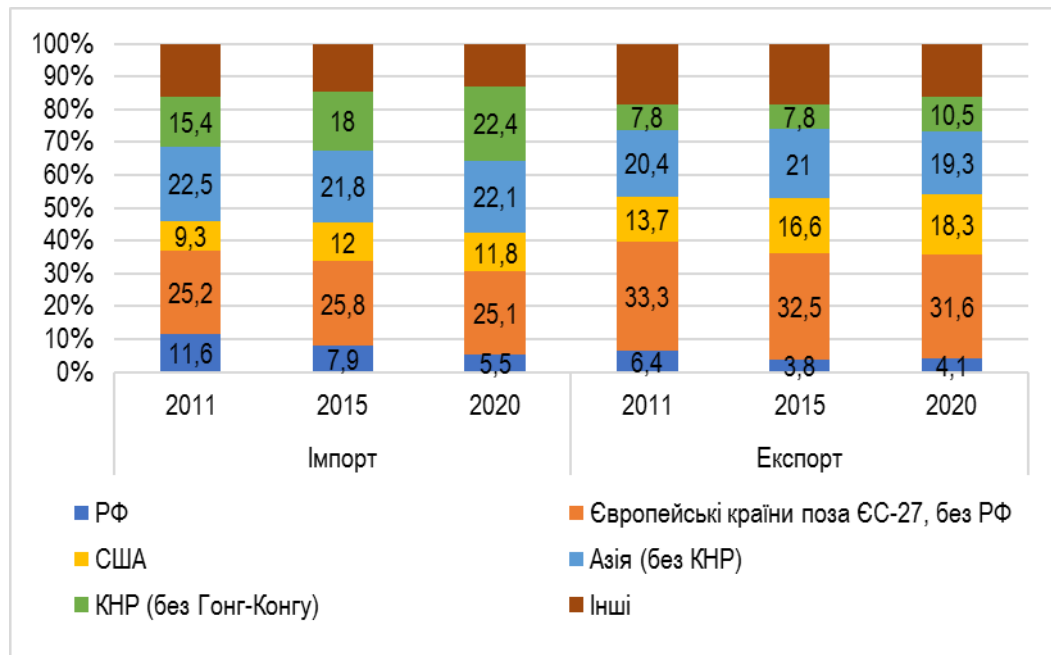

Рисунок 2 – Структура зовнішньої торгівлі ЄС-27, у % за партнером, 2011-2020 рр.

Джерело: Розраховано автором на основі даних Євростату

Щоб допомогти реалізувати свої геополітичні амбіції в глобальному масштабі, ЄС потрібно диверсифікувати свої відносини та будувати союзи з односторонніми, в тому числі через широкую мережу торговельних угод. Ця мережа є важливою для кожної поточної та майбутньої угоди, яка закріплює відносини з партнерами. Угоди ЄС про вільну торгівлю (ФТА) є платформою для посиленого співробітництва, яке переслідує наші цінності та інтереси. Вони є основою для взаємодії з важливими ринками та країнами по всьому світу, зокрема в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, Латинській Америці та Карибському басейні.

Окремим питанням для Європейського Союзу, як і для всього світу, стоїть проблема цифрової трансформації, яка, безумовно, впливає не лише на соціальні і технологічні процеси, але й змінює структуру виробництва і торгівлі. Торговельна політика ЄС має сприяти створенню середовища, в якому постачальники послуг ЄС можуть впроваджувати інновації та розвиватися.

У цифровій сфері активізується та зростає інтенсивна глобальна конкуренція, яка невдовзі змінить глобальні економічні відносини. ЄС може досягти успіху у своїй цифровій трансформації лише в тому випадку, якщо він побудує свою політику цифрового розвитку з орієнтацією на зовнішній ринок, враховуючи глобальне середовище, яке стає все більш конкурентним та іноді кидає виклик європейському підходу до цифровізації.

Зовнішньоторговельна політика відіграватиме життєво важливу роль у досягненні цілей ЄС, пов'язаних із цифровою трансформацією. Європейський бізнес покладається на цифрові послуги, і їх роль зростатиме. Дані та перехід бізнесу на цифрову модель стають є рятівним колом для багатьох компаній і критичним компонентом ланцюгів поставок в ЄС. Цифрові технології забезпечують підвищення ефективності, необхідне для збереження конкурентоспроможності, але також трансформують традиційні промислові сектори, де європейським компаніям потрібно буде підтримувати та посилювати свої конкурентні позиції. У той же час цифрова трансформація та поява

нових технологій мають важливий аспект безпеки та цінностей для Європи та вимагають ретельного внутрішнього та зовнішнього підходу до політики.

Підтримка європейського цифрового порядку денного є пріоритетом зовнішньоторговельної політики ЄС, чия мета полягає в тому, щоб забезпечити лідируючі позиції ЄС у цифровій торгівлі та в сфері технологій. ЄС має продовжувати лідирувати в цифрових стандартах та регуляторних підходах, зокрема щодо захисту даних. Для цього СОТ має встановити правила цифрової торгівлі, а ЄС має відігравати центральну роль у їх створенні. Після того, як вони будуть узгоджені, ЄС має підтримувати подальші багатосторонні переговори СОТ щодо лібералізації торгівлі послугами в секторах, що виходять за рамки електронної комерції.

Формування сильного та стійкого Європейського Союзу потребує об'єднаних внутрішніх і зовнішніх дій у багатьох сферах політики, узгодження та використання всіх торговельних інструментів для підтримки інтересів та політичних цілей ЄС. Це вимагає використання сильних сторін під час взаємодії з партнерами. Нова парадигма європейської зовнішньоторговельної політики «Відкрита стратегічна автономія» відповідає на цю потребу [15].

На сьогодні в політичній та академічній літературі запропоновано ряд визначень та концептуалізацій відкритої стратегічної автономії. Наприклад, у Повідомленні Європейської комісії «Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation» [16] спеціально згадується, що ЄС буде дотримуватись моделі відкритої стратегічної автономії, яка розуміється як ширша концепція, що передбачатиме «формування системи глобального економічного управління та розвиток взаємовигідних двосторонніх відносин», захищаючи себе від несправедливості та зловживань. Це також допоможе ЄС диверсифікувати та зміцнити глобальні ланцюги поставок, щоб захиститись від майбутніх криз» [6].

У нещодавньому дослідженні Європейського парламенту [9] відкрита стратегічна автономія визначається як «здатність діяти автономно, покладатися на власні ресурси у ключових стратегічних сферах та співпрацювати з партнерами, коли це необхідно».

Аналогічно, Греві [8] вважає, що відкрита стратегічна автономія полягає у здатності встановлювати цілі, приймати рішення та «мобілізувати необхідні ресурси способами, які в першу чергу не залежать від рішень та активів інших».

Незважаючи на те, що відкрита стратегічна автономія може включати певною мірою репатріацію стратегічних галузей назад до ЄС, це не означає скорочення глобальної торгівлі та партнерства. Якщо головним фактором вибору зовнішньоекономічної політики ставити соціальний та екологічний виміри, паралельно із геополітичним, економічним та технологічним вимірами, відкрита стратегічна автономія фактично може стати інструментом для покращення соціальних та екологічних стандартів у всьому світі. Іншими словами, відкрита стратегічна автономія може дати можливість, з одного боку, переглянути актуальні питання за допомогою нового способу мислення, в якому соціальні та екологічні стандарти стають центром розробки зовнішньоторговельної політики. У той же час це також може спонукати ЄС до стратегічного перегляду своєї позиції в глобальних ланцюгах створення вартості, не перешкоджаючи торгівлі, але гарантуючи, що вона стає ефективнішою та менш залежною від міжнародної кон'юнктури [6].

Відкрита стратегічна автономія підкреслює здатність ЄС робити власний вибір і формувати світ навколо себе через лідерство та залучення, відображаючи його стратегічні інтереси та цінності. Це відображає фундаментальне переконання ЄС у тому, що вирішення сучасних викликів вимагає більшої, а не меншої глобальної співпраці. Це

також означає, що ЄС продовжує використовувати міжнародні можливості, у той же час захищаючи свої інтереси та захищаючи власну економіку ЄС від несправедливої торгової практики інших країн. Крім того, це передбачає підтримку внутрішньої політики для зміцнення економіки ЄС та надання йому допомоги в позиціонуванні як світового лідера у здійсненні реформованої системи управління глобальною торгівлею, заснованої на правилах [15].

Висновки. Зовнішньоторговельна політика ЄС відіграє важливу роль для цього інтеграційного об'єднання, оскільки має значний вплив на ВВП. У сучасних умовах цифрової трансформації, постпандемійного відновлення, переходу на зелену економіку, зовнішньоторговельна політика має адаптуватися до сучасних викликів глобального економічного розвитку. Зовнішньоторговельна політика має служити інтересам ЄС, допомагаючи йому досягати його цілі та захищати своє становище у світі. Ось чому так важливо переорієнтувати торговельну політику ЄС на цілі підтримки фундаментальної зеленої та цифрової трансформації економіки ЄС, побудови більш стійкої та справедлившої глобалізації. Такою актуальною відповіддю на ці виклики сучасності може стати нова парадигма європейської зовнішньоторговельної політики як відкрита стратегічна автономія, яка поєднує здатність країни діяти автономно, покладатися на власні ресурси у ключових стратегічних сферах та співпрацювати з партнерами, коли це необхідно у тих обсягах, які не ставлять країну у критичну залежність від партнерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В. Г. Теоретичні аспекти окремих елементів промислової складової зовнішньоекономічної політики України. *Зовнішня торгівля*. 2010. №4–5. С. 9–16.
2. Мазаракі А. А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі. К.: КНТЕУ, 2010. 469 с.
3. Мелих О. Протекціонізм у ЄС: вплив на ринкові відносини з країнами-партнерами. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С. 91–99.
4. Осташко Т.О., Кобута І.В. Зміни у світовій торгівлі та торговельній політиці в умовах пандемії COVID-19: виклики і можливості для України. *Економіка і прогнозування*. 2020, № 3. С. 7–24. <https://doi.org/10.15407/eip2020.03.007>
5. Процеси економічної дезінтеграції в сучасному світовому господарстві: монографія. за ред. О.І. Шниркова. К.: ВПЦ "Київський університет", 2018.
6. Akguc M. Europe's open strategic autonomy. *The European Trade Union Institute*. 2021. URL: <https://www.etui.org/publications/europes-open-strategic-autonomy> (дата звернення 10.02.2022)
7. Гютон Дж., Мартін К. Нові моделі торговельної політики на прикладі України, ЄС та Канади. *VoxUkraine*. URL: <https://voxukraine.org/2016/09/16/new-patterns-in-trade-policy-ua> (дата звернення 10.02.2022)
8. Grevi G. (2019) Strategic autonomy for European choices: the key to Europe's shaping power, Discussion Paper 19 July 2019, Brussels, European Policy Centre
9. Anghel S., Immenkamp B., Lazarou E., Saulnier J.L. and Wilson A.B. On the path to "strategic autonomy": the EU in an evolving geopolitical environment, Brussels, European Parliament. 2020. URL: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2020\)652096](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2020)652096) (дата звернення 10.02.2022)
10. Strategic Foresight Report will focus on open strategic autonomy. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_4534 (дата звернення 10.02.2022)

11. Евростат – статистична агенція ЄС. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення 07.02.2022)
12. World development indicators. World Bank Group URL: <https://datacatalog.worldbank.org/dataset/world-development-indicators> (дата звернення 09.02.2022)
13. A new EU-US agenda for global change. Joint Communication to the European Parliament, the European Council and the Council. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2279 (дата звернення 13.02.2022)
14. EU-China – A strategic outlook. Joint Communication to the European Parliament, the European Council and the Council. URL: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf> (дата звернення 15.02.2022)
15. Trade Policy Review – An Open, Sustainable and Assertive Trade Policy. European Commission URL: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159541.0270_EN_05.pdf (дата звернення 15.02.2022)
16. Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation. European Commission URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_940

REFERENCES

1. Andriichuk, V.H. (2010). Theoretical aspects of the individual elements of the industrial component of the foreign economic policy of Ukraine. *Zovnishnia torhivlia* [Foreign trade], vol. 4–5, pp. 9–16 (in Ukrainian).
2. Mazaraki, A.A., Melnyk, T.M. (2010). *Rehuliatorna polityka u sferi zovnishn'oi torhivli*. Kyiv national university of trade and economics, Kyiv, 469 p. (in Ukrainian).
3. Melykh, O. (2020). Protectionism in the EU: impact on market relations with partner countries. *Economic analysis*, 30 (1, Part 2), 91–99. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.091>
4. Ostashko T, Kobuta I Changes in world trade and trade policy in the time of the COVID-19 pandemic: challenges and opportunities for Ukraine *Ekon. prognozuvannâ 2020*; 3:7-24 <https://doi.org/10.15407/eip2020.03.007>
5. Shnyrkov O. (2018). *Protsey ekonomichnoi dezintehratsii v suchasnomu svitovomu hospodarstvi*. K.: VPTs "Kyivskiy universytet". (in Ukrainian)
6. Akguc M. (2021). *Europe's open strategic autonomy*. The European Trade Union Institute. Available at: <https://www.etui.org/publications/europes-open-strategic-autonomy>
7. Hyuton Dzh., Martin K. (2016). Novi modeli torhovel'noyi polityky na prykladi Ukrainy, YeS ta Kanady. *VoxUkraine*. Retrieved from: <https://voxukraine.org/2016/09/16/new-patterns-in-trade-policy-ua>. (in Ukrainian)
8. Grevi G. (2019) Strategic autonomy for European choices: the key to Europe's shaping power, Discussion Paper 19 July 2019, Brussels, European Policy Centre
9. Anghel S., Immenkamp B., Lazarou E., Saulnier J.L. and Wilson A.B. (2020) On the path to “strategic autonomy”: the EU in an evolving geopolitical environment, Brussels, European Parliament. Available at: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2020\)652096](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2020)652096)
10. European Commission (2021). *Strategic Foresight Report will focus on open strategic autonomy*. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_4534

11. Eurostat (2021). Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat>
12. World Bank Group (2020) World development indicators. Available at: <https://datacatalog.worldbank.org/dataset/world-development-indicators>
13. Joint Communication to the European Parliament, the European Council and the Council (2020). *A new EU-US agenda for global change*. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2279
14. Joint Communication to the European Parliament, the European Council and the Council (2019). *EU-China – A strategic outlook*. Available at: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>
15. European Commission (2021). *Trade Policy Review – An Open, Sustainable and Assertive Trade Policy*. Available at: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159541.0270_EN_05.pdf
16. European Commission (2020). *Repair and Prepare for the Next Generation*. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_940